232694 ـ حکم کسی که بدون عذر در رمضان روزه نگیرد

سوال

حکم مرد بالغ توانایی که روزه نمی‌گیرد چیست؟ مجازات او در دنیا چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

روزۀ رمضان رکنی از ارکان اسلام است و برای مسلمان بالغ عاقلِ مکلف جایز نیست که رمضان را روزه نگیرد مگر از روی عذری مانند سفر یا بیماری یا دیگر عذرها و کسی که بدون عذر حتی یک روز را روزه‌خواری کند مرتکب یکی از گناهان کبیره شده و خود را در معرض خشم و مجازات خداوند قرار داده و باید توبۀ صادقانۀ نصوح کند و لازم است که بنابر سخن عموم اهل علم قضای آن روز را به جای آورد. برخی نیز اجماع را در این باره نقل کرده‌اند.

مراجعه نمایید به سوال شمارۀ (234125).

اما کسی که به عمد در رمضان روزه‌خواری کند و این کارش را حلال شمارد [و وجوب روزۀ رمضان را انکار کند] استتابه می‌شود و اگر توبه نکرد کشته می‌شود. (زیرا یک حکم ضروری از دین را انکار کرده است).

کسی که آشکارا روزه‌خواری کند نیز توسط حاکم تعزیر می‌شود تا وی و امثال او از این گناه بزرگ دوری کنند.

این جمله‌ای از سخنان علما دربارۀ روزه‌خواری است:

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

«اگر شخص در رمضان روزه‌خواری کند و با علم به حرمت این کار، آن را حلال شمارد قتلش واجب است.

و اگر فاسق باشد به سبب روزه‌خواری در رمضان بر حسب نظر حاکم تنبیه می‌شود.

و اگر جاهل باشد حکم این کار به او بیان می‌شود» (الفتاوی الکبری: ۲/ ۴۷۳).

ابن حجر هیتمی ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

گناه کبیرهٔ صد و چهلم و صد و چهل و یکم: ترک روزهٔ روزی از رمضان و روزه‌خواری به سبب جماع یا غیر آن، بدون عذری مانند بیماری یا سفر (الزواجر: ۱/ ۳۲۳).

علمای انجمن دائم فتوا می‌گویند:

روزه نگرفتن شخص مکلف در روزِ رمضان اگر از روی عذر شرعی نباشد از گناهان بزرگ است (فتاوى اللجنة الدائمة: ۱۰/ ۳۵۷).

شیخ بن باز ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

هرکس روزی از رمضان را بدون عذر شرعی روزه‌خواری کند منکر بزرگی را مرتکب شده و کسی که توبه کند خداوند توبه‌اش را می‌پذیرد، بنابراین لازم است که صادقانه به سوی خداوند توبه کند یعنی برای آنچه گذشته پشیمان باشد و عزم جدی به عدم تکرار گناه کند و بسیار استغفار نماید و روزی را که روزه نگرفته هر چه زودتر قضا کند.

از شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ دربارهٔ حکم روزه‌خواری بدون عذر در روز رمضان پرسیده شد، ایشان چنین پاسخ دادند:

روزه‌خواری در روز ماه رمضان بدون عذر از بزرگترین گناهان کبیره است و انسان به واسطهٔ آن فاسق می‌شود و باید به سوی خداوند توبه کند و روزی را که روزه نگرفته قضا کند» (مجموع فتاوى ورسائل العثيمين: ۱۹/ ۸۹).

نسائی در سنن کبری (۳۲۷۳) از ابوامامه روایت کرده که گفت: شنیدم رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرمود: در حالی که خواب بودم دو مرد آمدند و مرا با خود بردند... سپس در ادامه می‌فرماید: سپس مرا با خود بردند و قومی را دیدم که از پشت پاهایشان آویزانند و دهانشان پاره شده و از آن خون سرازیر است. گفتم: این‌ها چه کسانی هستند؟ گفت: این‌ها کسانی هستند که پیش از پایان روزه روزه‌خواری می‌کردند آلبانی در سلسلة الصحيحة (۳۹۵۱) آن را صحیح دانسته و سپس می‌گوید:

این مجازات کسی است که روزه گرفته و سپس پیش از فرا رسیدن وقت افطار روزهٔ خود را بخورد، پس حال کسانی که اصلا روزه نمی‌گیرند چه خواهد بود؟! از الله سلامت و عافیت را در دنیا و آخرت خواهانیم.

برای مطالعهٔ بیشتر به سوال شمارهٔ (38747) مراجعه نمایید.

والله اعلم